

Jorinde Molenaar

Zoete overwinning

De Zaanse cacao-trilogie 1

LUITINGH-SIJTHOFF

Tekst © 2025 Jorinde Molenaar
Uitgave van uitgeverij Luitingh-Sijthoff bv, Amsterdam
Alle rechten voorbehouden. Tekst- en datamining zijn niet toegestaan.
Omslagontwerp en -beeld Bürosüd
Opmaak binnenwerk Crius Group, Hulshout

ISBN 978 90 210 4738 6

ISBN 978 90 210 4739 3 (e-book)

ISBN 978 90 210 5232 8 (luisterboek)

NUR 301

www.lsuitgeverij.nl
www.boekenwereld.com

Uitgeverij Luitingh-Sijthoff vindt het belangrijk om op milieuvriendelijke en verantwoorde wijze met natuurlijke bronnen om te gaan. Bij de productie van dit boek is daarom gebruikgemaakt van papier waarvan het zeker is dat dit niet tot bosvernietiging heeft geleid.

Voor mijn grootouders, die met hun verhalen de zaden
plantten voor de boeken die ik nu schrijf.

1

Noor

Aan de noordkant van Zaandam, zaterdag 20 januari 1912

De Zaan wacht.

De drie meisjes hollen door de sneeuw naar de oever. Daar ploffen ze neer en halen ze hun schaatsen uit hun tassen.

‘Eindelijk,’ verzucht Noor. ‘Ik dacht dat het nooit middag zou worden.’

‘Ja, dat is toch niet te geloven!’ foetert Fieke. ‘Mijn zusjes op de lagere school hebben al een paar dagen ijsvrij gekregen, maar die stomme school van ons gaat zelfs op zaterdagochtend gewoon door.’

‘Echt belachelijk,’ stemt Annabel in, met een breed gebaar naar de overkant van de rivier. ‘Moet je zien: iedereen is hier!’

Noor glimlacht.

Het is niet echt zo dat de hele stad is uitgelopen, maar het is inderdaad wel druk. Aan de andere kant van de Zaan staan op een houten vlonder kraampjes met stoelen en tafels, waar chocolademelk, oliebolletjes en warme kruidenwijn verkocht worden. Overal zijn mensen aan het schaatsen, lachen en praten.

Zoals bijna elk keer als de Zaan volledig dichtvriest, is een stuk van de rivier, stroomopwaarts aan de noordkant van Zaandam, ingericht als schaatsbaan. Daar is het ijs heel wat veiliger dan in de stad zelf, bij de bedrijven.

Noor vindt het landschap hier ook veel mooier, met de mo-

lens langs de oevers en nauwelijks huizen, alleen wat boerderijen. Hier hoor je geen paarden door de straten draven, geen herrie van fabrieken, want je bent midden tussen de besneeuwde weilanden.

‘Schiet je een beetje op?’ vraagt Annabel, die al bijna klaar is met het aandoen van haar schaatsen.

Die laat Annabel maar al te graag zien, de kunstschaatsen die haar vader vorig jaar voor haar heeft gekocht. Het zijn eigenlijk schoenen, met daaraan vastgemaakt een kort ijzer dat aan de voorkant opkrult. Ze zien er beslist eleganter uit dan de houten schaatsen met lange ijzers die Fieke en zichzelf met riempjes onder hun eigen schoenen binden.

Maar dat kan Noor niet bommen, want ze is best tevreden met deze Friese doorlopers, waar ze door de jaren heen volkomen aan gewend is geraakt. Inmiddels kan ze er ook behoorlijk hard mee. Van hen drieën schaatst zij zonder meer het beste. Daarna Fieke en dan pas Annabel, die het eigenlijk vooral belangrijk vindt dat ze er mooi uitziet. Zoals ook nu, met haar rode muts, die ze zo over haar blonde haar heeft getrokken dat haar krullen er het aantrekkelijkst onder vandaan komen.

Zodra ze alle drie klaar zijn, gaan ze het ijs op. Met haar dikke wollen jas aan en een sjaal strak om haar nek gewikkeld, schaatst Noor behendig tussen de andere schaatsers door. Annabel en Fieke volgen lachend. Fieke heeft een blauwe ijsmuts met een oranje bolletje erop diep over haar oren getrokken en Annabels adem vormt wolkjes in de koude lucht.

Het is een heldere, koude wintermiddag. De zon staat laag aan de hemel en werpt lange schaduwen over het gladde ijs. Overal klinkt het geluid van schaatsen die over het ijs glijden, en het vrolijke geroezemoes van mensen die zich vermaken.

Ze rijden een paar rondjes over het langgerekte ovaal van de ijsbaan. Noor moet regelmatig een beetje inhouden, anders blijft vooral Annabel achter. Niet alleen omdat ze minder hard schaatst, maar ook omdat ze steeds de tijd neemt om te zwaaien naar bekenden.

Nu Annabel zelfs blijft stilstaan om een paar woorden te wisselen met een groepje klasgenoten, wordt het Noor te gek. Dat kan ze toch op school ook! Waarom moet dat hier op de ijsbaan?

Ze geeft Fieke een seintje en ze rijden samen weg. Als ze even later aan de andere kant van de baan langskomen, staat Annabel nog steeds te praten. Misschien heeft ze niet eens in de gaten gehad dat zij tweeën zijn weggereden. Of het kan haar niet schelen, natuurlijk.

Bij de sneuwrichel aan de verste lus van de ijsbaan staan een paar jongens die ze kennen van school, uit de eindexamenklas. Ze maken oogcontact, allebei de jongens beginnen te lachen en Stijn, de langste van de twee, roept iets over meisjes die eigenlijk niet alleen zouden mogen schaatsen.

Fieke kijkt haar van opzij wat onzeker aan, maar Noor blijft onverstoorbaar glimlachen en zegt: 'Gewoon doorrijden.'

Al gauw komen de twee jongens hen achterna. Stijn mindert vaart naast haar, terwijl Jochem naast Fieke gaat rijden.

'Jullie kunnen best goed schaatsen,' zegt Stijn.

Met een meewarige grijns werpt Noor een korte blik op de lange jongen.

'Nou, jullie ook.'

'Nee, maar serieus!' houdt hij vol. 'Voor meisjes dan.'

Aan de andere kant begint Jochem honend te lachen.

Noor blijft staan en zet haar handen in haar zij.

'Ben je naar ons toe gekomen om dat te zeggen?' vraagt ze uitdagend. 'Of was je soms van plan om een wedstrijdje te rijden? Je zegt het maar.'

Stijn kijkt even naar Jochem en lacht dan nerveus. 'Dat zou niet eerlijk zijn,' zegt hij, wijzend naar zijn schaatsen. 'Want ik heb noren.'

Dat klopt, en ze zien er ook vrij nieuw uit: leren schoenen, met glimmende ijzers, die uitlopen in een punt.

Noor haalt haar schouders op. 'Nou en, ik ben Noor.'

'En zij is vorig jaar eerste geworden bij de Zaanse jeugdkampioenschappen,' voegt Fieke daaraan toe.

‘Ja, bij de meisjes!’ zegt Jochem.

‘Heeft een van jullie gewonnen bij de jongens, dan?’ vraagt Noor, terwijl ze haar armen over elkaar doet.

‘Nee... Je weet best dat jouw broer die altijd wint,’ antwoordt Stijn, wat onwillig.

‘Maar die wordt eind deze maand achttien en doet dit jaar eindexamen, dus mag hij komende winter niet meer meedoen. Fijn voor jullie, dan maken jullie misschien ook een kans,’ zegt Noor.

Vervolgens tegen Fieke: ‘Kom, we rijden door.’

Ze laten de twee jongens staan en maken het rondje vol.

Bij de chocolademelktent zien ze Noors broer Pieter staan met Bram, zijn beste vriend.

Noor steekt haar hand op als ze langs hen heen rijden. Haar groet wordt met laconieke vanzelfsprekendheid beantwoord.

‘Wat raar dat jij zo goed met Pieter kunt opschieten, maar Annabel helemaal niet met Gerard,’ merkt Fieke op.

Daar heeft ze gelijk in, bedenkt Noor. Annabels gezicht betreft steeds als ze haar oudere broer ziet en die twee doen vaak onaardig tegen elkaar. Het lijkt alsof ze altijd ruzie hebben. Terwijl Pieter, die een jaar jonger is dan Gerard, al zolang ze zich kan herinneren een aardige en behulpzame broer voor haarzelf is geweest. Gelukkig maar, want ze heeft een hekel aan onenigheid.

Eigenlijk is ze ook best trots op Pieter. Hij zit niet bij haar op de mulo, maar doet eindexamen op de hbs. Er is geen twijfel aan dat hij zal slagen, want hij heeft altijd al goede cijfers gehad, omdat leren hem makkelijk afgaat. Ook zijn toekomst is duidelijk: van jongs af aan is Pieter er door hun vader op voorbereid dat hij na zijn schooltijd in het bedrijf komt te werken, zodat hij dat later kan overnemen. Daar is niemand enthousiaster over dan Pieter zelf.

Ze remmen als ze bij het groepje meisjes aankomen waarvan Annabel nog steeds het stralende middelpunt is.

‘Waar bleven jullie nou?’ vraagt hun blonde vriendin verontwaardigd.

‘Waarom reed je niet met ons mee?’ luidt de wedervraag van Fieke.

Annabel draait met haar ogen. ‘Ik mag toch wel even horen wat Sandra te vertellen heeft?’ Ze gebaart naar hun klasgenoot, die breed glimlacht. ‘Want weten jullie wie er verkering hebben?’

‘Nee,’ antwoordt Noor kortaf. ‘En dat interesseert me ook niet.’

‘Doe niet zo flauw!’ hoort ze Annabel achter zich roepen, als ze wegrijdt.

Over haar schouder kijkend, ziet ze dat Fieke even aarzelt en dan achter haar aan komt.

De twee meisjes rijden een heel stuk zwijgend naast elkaar. Bij het passeren van de verre bocht doen ze net of ze Stijn en Jochem niet opmerken, en ook de twee jongens zijn ineens heel druk met elkaar in gesprek.

Maar zodra ze weer langs de kraampjes komen, wijst Bram naar haar. Hij pakt Pieter even bij de schouder en gaat dan het ijs op, haar achterna.

‘Hai Noor,’ zegt hij, als hij een stukje verderop naast haar komt te rijden. ‘Zullen we handjeklap doen?’

Fieke geeft haar een por in haar zij en Noor bijt op haar onderlip. Ze voelt dat ze bloost, iets wat ze niet kan uitstaan van zichzelf, want dan vallen haar rode haar en haar sproeten nog meer op dan anders.

Het is dan ook niet niks, wat de beste vriend van haar broer vraagt. Opleggen, zoals handjeklap ook wel genoemd wordt, is iets wat doorgaans alleen stelletjes doen. Het vereist ook wel wat vaardigheid om met zijn tweeën arm in arm over het ijs te gaan, omdat je moet rijden als een duo, je bewegingen op elkaar moet afstemmen en erop moet vertrouwen dat de ander je niet uit balans brengt.

Zou Pieter aan Bram verteld hebben dat hij het handjeklap met haar geïmproviseerd heeft?

Ze beseft dat het niet erg netjes is om Bram zo lang op antwoord te laten wachten, dus zegt ze: ‘Ja, goed.’

Glimlachend gaat Fieke aan de kant van de baan staan.

Bram biedt hoffelijk zijn arm aan en vraagt: ‘Zullen we?’

Noor kijkt even naar Fieke, die haar bemoedigend toeknikt. Dan draait ze zich naar Bram en legt voorzichtig haar hand in de kromming van zijn arm.

Samen beginnen ze te schaatsen. In het begin zijn hun bewegingen nog wat onwennig, maar al snel vinden ze een harmonieus ritme. Hun armen zijn gekruist – Brams rechterarm onder Noors linker – en hun handen houden elkaar stevig vast.

Met zijn tweeën manoeuvreren ze door de menigte op het ijs. Al schaatsend praten ze niet, maar wisselen ze af en toe een snelle blik.

Noor geniet. Mooier kan een wintermiddag niet worden: de muziek, de vrolijke mensen om hen heen, het heerlijke geluid van schaatsen op het ijs, de zachte aanraking van de handen van Bram op de hare.

Omdat Bram al vanaf zijn kleuterjaren bevriend is met Pieter, komt hij vaak bij hen thuis. Hij is een goedlachse, aardige jongen met een leuke glimlach en grappige krulletjes in zijn blonde haar. Net als Pieter heeft hij nooit neerbuigend tegen haar gedaan omdat ze nu eenmaal jonger is dan hij, en ook nog eens een meisje.

Ze heeft Bram altijd als een soort extra broer gezien, maar nu ze hier zo met hem over de ijsbaan rijdt, krijgt ze een warm gevoel vanbinnen als ze hem aankijkt. Dat wordt nog versterkt door de duidelijk afgunstige blikken die Annabel op hen werpt als ze langs haar groepje schaatsen.

Nadat ze al zes of zeven baantjes hebben gereden – Noor heeft de tel niet echt bijgehouden – vraagt Bram: ‘Wil je misschien iets warm drinken? Of een oliebol eten?’

Dat lijkt haar een goed idee. Daarom gaan ze na dat rondje de vlonder op.

Bij een kraampje koopt Bram een oliebol en een warme chocolademelk voor haar.

‘Snel opdrinken,’ adviseert hij haar. ‘Anders komt er een vel op.’

Ze snuift. Alsof hij háár iets zou kunnen vertellen over chocola! Als ze ergens veel over weet, is dat het wel.

Noor heeft net haar mond vol met een hap oliebol, als Pieter zich bij hen voegt.

‘Dat opleggen ging gesmeerd,’ zegt hij grijnzend tegen haar. ‘Heb je soms geoefend?’

Ze schiet in de lach en verslikt zich bijna.

Het duurt even voordat ze kan antwoorden: ‘Nee, ik ben een natuurtalent.’

Op dat moment komt Annabel aanschaatsen, met Fieke vlak achter haar.

‘Kom je nog?’ roept ze, licht verontwaardigd.

‘Jaja,’ reageert Noor, een beetje geïrriteerd. Waarna ze verontschuldigen tegen de twee jongens zegt: ‘Ik ben hier met mijn vriendinnen.’

‘Ga maar,’ antwoordt Bram. ‘Bedankt voor het handjeklap. Ik vond het erg gezellig.’

‘Ik ook!’

Haastig gaat ze het ijs op, want ze voelt dat er weer een blos op haar wangen komt.

Zodra ze op gelijke hoogte is, pakt Annabel haar arm.

‘Wat krijgen we nou? Heb jij wat met Bram?’

Noor trekt haar wenkbrauwen hoog op.

‘Hoezo? We hebben alleen maar samen geschaatst.’

‘Opgelegd, zul je bedoelen!’ protesteert Annabel. ‘Iedereen heeft het gezien. Dus je hoeft niet te doen alsof er niets gebeurd is.’

‘Hij kan best goed schaatsen,’ merkt Fieke op.

Annabel kijkt haar verbaasd aan en draait met haar ogen.

‘Daar gaat het toch helemaal niet om!’ reageert ze verbolgen. ‘Hij heeft opgelegd met Noor! Daar heeft maandag natuurlijk de hele school het over.’

‘Pff,’ doet Noor. ‘Van geroddel trek ik me nooit iets aan. Zullen we nog een stukje rijden?’

Fieke knikt, maar Annabel maakt geen aanstalten om mee te komen.

‘Ik zie jullie zo wel,’ zegt ze, waarna ze snel weer naar het al wachtende groepje klasgenoten gaat.

Al pratend rijden Fieke en Noor een paar rustige rondjes, totdat ze merken dat de baan steeds leger wordt.

Omdat de schemering al vroeg inzet, worden de lantaarns aan de oever van de Zaan aangestoken: die werpen een zachte, gouden gloed over het ijs. In de koude lucht hangt de door-dringende geur van het houtvuur dat brandt in grote metalen korven bij de kraampjes. Intussen gaan steeds meer mensen naar huis.

‘Stoppen wij er zo ook mee?’ stelt Fieke voor.

Noor perst haar lippen even op elkaar, waarna ze antwoordt: ‘Eigenlijk wil ik gewoon nog even door. En dan niet steeds ditzelfde baantje, maar een stukje verder stroomopwaarts, in de richting van de brug.’

Fieke kijkt haar geschrokken aan. ‘Zou je dat nou wel doen? Misschien is het niet veilig.’

‘O, maar ik ga natuurlijk niet helemaal naar de brug. Zo gek ben ik ook weer niet.’ Ze trekt een komische grimas. ‘Het is maar een klein eindje, maar dan heb ik tenminste een momentje het idee gehad dat ik op ijs heb geschaatst waar al niet honderd andere mensen overheen zijn gegaan. Klinkt dat gek?’

‘Nee, dat niet. Moet het echt nu?’ vraagt Fieke.

‘Ja, dat moet nu!’ antwoordt Noor vastberaden.

Meteen schaatst ze weg, naar het einde van de baan, waar Stijn en Jochem nu in de sneeuw zitten te praten.

Ze kijken verbaasd op als Noor recht naar de sneeuwrichel rijdt en er vervolgens overheen stapt.

‘Waar ga jij naartoe?’ roept Jochem haar na, als ze bij het licht vandaan rijdt, naar het donkere noorden toe.

‘Daarheen!’ roept ze terug, al beseft ze dat ze daarmee niet veel duidelijkheid biedt.

Maar daar heeft ze nu even lak aan. Het enige wat telt, is dat ze hier nu in haar eentje rijdt, over de stijf bevroren Zaan, langs de oevers met ongerepte sneeuw en geknakte, dode rietpluimen.

Het maagdelijke ijs is spiegelglad en wordt al een beetje verlicht door de bijna volle, oranje maan, die groter dan ooit lijkt en laag boven het schilderachtige landschap hangt.

Ze voelt zich avontuurlijk, omdat ze buiten de gebaande paden durft te gaan. In haar eentje nog wel! Met sierlijke slagen laat ze de verlichte ijsbaan steeds verder achter zich. Bij de richel kijken de twee jongens haar na.

Ze is nog lang niet bij de brug en blijft uit de buurt van de kant, waar het ijs soms dunner kan zijn doordat er afwateringskanalen op uitkomen.

Aan de heldere lucht kan ze de eerste sterren al zien. Alles is ineens anders, wilder, puurder. Ze wordt bekropen door een mengeling van opwinding en lichte zenuwachtigheid. Dit is mooi, dit is echt, dit is...

Dan, zonder enige waarschuwing, begint het ijs onder haar te kraken. Geschrokken probeert ze te remmen, maar het is al te laat: binnen een seconde zakt ze erdoorheen, het ijzige water in. De schok van de kou beneemt haar de adem, ook al gaat ze niet helemaal kopje-onder.

Dan hoort ze een hoge gil. Het duurt even voordat ze beseft dat die uit haar eigen keel komt. Ze probeert zich vast te klampen aan de randen van het wak, maar maakt het daardoor alleen maar groter.

Wanhopig watertrappend probeert ze te ontkomen aan de ijzige omhelzing van de Zaan. Haar hart bonkt.

Wat moet ze doen? Hoe komt ze hieruit? Het wak wordt groter, maar de oever is nog ver weg. Ze mag in ieder geval niet in paniek raken. En vooral: wat moet ze doen? Wat? Moet? Ze? Doen?

Plotseling gebeurt alles heel snel.

Er komen twee silhouetten vanuit het licht naar haar toe, in wie ze pas Stijn en Jochem herkent als ze vlak bij haar zijn. Ze schreeuwen van alles naar haar, maar durven duidelijk niet te dichtbij te komen, uit angst dat de ijsrand het ook onder hun voeten zal begeven.

‘We moeten een lange stok hebben!’ roept Stijn. ‘Een tak of zoiets.’

Meteen klimt hij de oever op om te zoeken. Jochem volgt hem.

‘Niet weggaan!’ brult Noor hen achterna. ‘Laat me niet alleen!’

Op dat moment verschijnt er een volgende gestalte, die snel naar haar toe komt.

Het is Bram.

‘Hierheen! Helpen!’ schreeuwt hij naar de twee jongens op de kant.

Zelf schaatst hij door tot een paar meter van het wak. Dan hurkt hij neer en laat hij zich voorzichtig op zijn buik glijden, om het gewicht te verdelen.

‘Hou mijn benen vast!’ commandeert hij naar Stijn en Jochem, die inmiddels weer op het ijs staan.

Zwijgend doen ze wat hun gezegd wordt.

Langzaam, heel langzaam schuift Bram naar haar toe.

Noor probeert omhoog te komen en breekt daarbij nog een stuk ijs af.

Intussen steekt Bram zijn arm zo ver mogelijk uit.

‘Pak mijn hand!’ roept hij, zijn stem kalm maar dwingend.

De kou dringt tot diep in Noors botten, en ze grijpt één keer mis. Met een grote krachtsinspanning weet ze bij de tweede keer toch Brams hand vast te pakken.

‘Goed zo, en nu vasthouden!’ instrueert hij haar. En vervolgens tegen de jongens achter hem: ‘Trekken!’

Hij houdt zijn hand in een ferme greep om haar pols terwijl Stijn en Jochem hem achteruit trekken.

Eerst voelt Noor het ijs alleen nog maar verder afbreken, maar dan ligt ze er ineens bovenop. Toch durft ze pas een vreugdekreet te laten horen als ze een eindje bij het wak vandaan is.

Bram helpt haar overeind. Intussen heeft ze het vooral ontzettend koud. Haar onderkaak klappert onbeheersbaar en ze zakt huiverend in elkaar.

Ineens is ook Fieke daar. Met Annabel. En nog een paar klasgenoten.

‘Meteen die natte jas uit!’ roept Bram, die al bezig is zijn eigen jas uit te trekken. Direct als ze door Fieke van haar eigen jas ontdaan is, slaat hij de zijne om haar schouders.

‘Je moet zo snel mogelijk naar huis.’ Fieke kijkt haar bezorgd aan. ‘Anders word je hartstikke ziek.’

‘Gaan jullie eens kijken of Pieter nog bij de kraampjes is, en laat hem een koetsje regelen,’ zegt Bram tegen de jongens, op een toon die geen ruimte laat voor tegenspraak.

Die krijgt hij dan ook niet. Het tweetal schaatst meteen weg om te doen wat hen is opgedragen.

Annabel slaat haar arm om Noors schouders. ‘Wij houden je wel vast, hè Fieke?’

Fieke knikt en drukt zich aan de andere kant tegen Noor aan.

Samen schuifelen ze langzaam over het ijs in de richting van de verlichte ijsbaan.

‘Wil je eigenlijk wel schaatsen of toch liever lopen? Ik kan je ook dragen, als het moet,’ biedt Bram aan. ‘Maar dan moet ik wel mijn schaatsen uitdoen.’

Noor kijkt dankbaar naar hem om. ‘Nee, ik red het wel. Jij hebt al genoeg gedaan.’

Hij glimlacht. Hoewel hij nu zonder jas loopt, in alleen zijn trui, lijkt hij het niet koud te hebben. ‘Schaats nou maar door. Straks bevries je nog.’

Noor wordt bevangen door een heftige rilling. Hij heeft gelijk. Met alle kracht die nog in haar is, maakt ze wat meer tempo. Ze wil alleen nog maar naar huis.

2

Annabel

Zaandam, zaterdag 20 januari 1912

Eigenlijk is het onuitstaanbaar.

Eerst doet Noor net alsof het bij de ijsbaan alleen maar om het schaatsen gaat. Terwijl iemand als zichzelf daarnaast ook altijd graag praat met vrienden en bekenden. Soms kun je nu eenmaal niet meteen verder schaatsen, bijvoorbeeld wanneer Sandra belangrijk nieuws heeft. Zoals vandaag over Nettie uit de derde, die ineens verkering blijkt te hebben met Kees van Dam van de hbs, die liefst anderhalf jaar ouder is dan zij!

Maar nee, daar heeft Noor weer geen tijd voor en daar heeft Noor weer geen zin in, want zij moet weer zo nodig baantjes schaatsen. Alleen maar omdat ze dat zo goed kan, en omdat ze afgelopen winter die wedstrijd heeft gewonnen.

Zoals ze op school altijd alle aandacht trekt met haar tekeningen. Annabel zelf is bij alle vakken een veel betere leerling dan Noor, met aanzienlijk hogere cijfers. Zij is de nummer één van de klas, dat is ze altijd al geweest. Maar schenkt iemand daar aandacht aan? Nee, hoor. Ze moeten allemaal zo nodig kijken bij Noor, want o, wat kan die toch beeldig tekenen!

Het ergste is nog dat ze Fieke daar helemaal mee inpakt. Die stomme Fieke is een en al bewondering voor Noors tekenwerk. Vanmiddag bleef ze ook al niet gezellig met de andere meiden van de klas praten, maar ging ze natuurlijk weer mee met Noor.

Zo bleef zijzelf weer alleen achter. Terwijl ze toch al vanaf de kleuterschool De DrieVriendinnen zijn, zoals hun moeders nog altijd zeggen. Dan hoor je toch ook bij elkaar te blijven?

Op haar met bont gevoerde laarsjes banjert ze door de sneeuw. Nadat Noor in allerijl met een koets was weggebracht door Pieter en Bram, waren Fieke en zij achtergebleven bij de schaatsbaan. De lol was er inmiddels wel af, dus besloten ze maar naar huis te gaan.

Samen hadden ze de vertrouwde weg door Zaandam afgelegd. De winkels waren inmiddels natuurlijk allang gesloten en het warme licht dat door de kieren van de gordijnen uit de woonhuizen scheen, was uitnodigend toen zij in de opkomende avondkou over straat liepen.

Ze namen afscheid bij Fiekes huis, dat in het hartje van de stad ligt, niet ver van het oude huis van Annabels familie. Van daar af was ze alleen verdergegaan, de Westzijde op, waar de spaarzaam langs de weg geplaatste straatlantaarns haar enige gezelschap vormden, eilandjes van licht in de ingevallen duisternis.

Het begint weer te sneeuwen. In haar tas hoort ze steeds het geluid van de ijzers van haar kunstschaatsen, die bij elke stap even tegen elkaar klikken. Haar voetstappen knerpen in de sneeuwlaag die de klinkers bedekt.

Annabel had vandaag gehoopt – nee, gerekend – op bewonderende blikken, niet alleen vanwege haar schitterende schaatsen, waarmee ze al een paar sierlijke figuren kan rijden, maar ook omdat ze zoveel zorg had besteed aan haar elegante presentatie.

Tja. Het was natuurlijk niet leuk om Noor daar zo op het ijs te zien liggen, toen ze eenmaal uit dat wak getrokken was. Toch had Annabel zich er niet prettig bij gevoeld dat ze nu eigenlijk alleen een toeschouwer was geweest, die er machteloos getuige van mocht zijn dat Noor weer eens alle aandacht kreeg. Dat stak haar.

Nog altijd gekweld door sombere gedachten loopt ze uiteindelijk de oprijlaan op van de imposante villa, die haar vader bijna aan het eind van de Westzijde heeft laten neerzetten, niet

ver van het water. HUIZE VAN LOON staat er in grote houten letters op de voorgevel.

Het is jammer dat ze nu aan de westkant van Zaandam wonen, een stuk buiten de stad zelf. Toch is ze trots op dit grote nieuwe huis, opgetrokken uit de beste materialen en ontworpen volgens de laatste mode. Haar vader is niet voor niets een van de succesvolste ondernemers in de Zaanstreek. Iedereen in de wijde omtrek kent de naam Jan van Loon.

Hun familiebedrijf, de Westzaansche Zaadoliefabriek, groeide al jarenlang gestaag. Haar vader produceerde niet alleen meer olie uit lijnzaad, zonnebloemen en rapen voor de industriële markt – zoals zijn eigen vader dat altijd gedaan had – maar ook voor gebruik in keukens. Daardoor kon hij vijf jaar geleden de grootste concurrent overnemen, de Zaansche Stoomoliepers. Om te laten zien dat hij daarmee een nieuwe start maakte, noemde hij het nieuw gevormde bedrijf de Noord-Hollandsche Zaadolie Maatschappij, afgekort NHZM.

Dat was ook het goede moment om deze villa te laten bouwen. Die paste beter bij hun nieuwe status dan het pand in de binnenstad, waar Annabels grootouders al woonden toen het bedrijf nog jong was. Zo'n typische Zaanse woning, van groen hout, knus en gezellig. Daar is ze opgegroeid. Bij hun nieuwe status hoort ook een beter, groter huis: dat spreekt vanzelf.

Door de grote ramen van de villa, waarvan de gordijnen nog niet zijn dichtgeschoven, ziet ze de silhouetten van haar ouders in de woonkamer. De open haard brandt. Even voelt ze zich een buitenstaander in haar eigen leven.

Onwillekeurig trekt er een rilling door haar heen. Ze kijkt over haar schouder en ziet dat haar voetstappen al beginnen te verdwijnen onder de nieuwe sneeuw. Ondanks haar warme laarsjes beginnen haar voeten koud te worden.

Ze moet nu snel naar binnen, waar warmte en comfort wachten. Haar ouders willen vast graag horen hoe het vanmiddag is geweest. Dan zit er weinig anders op dan hen het hele verhaal te vertellen over Noor, anders horen ze dat morgen van anderen.

Een moment lang blijft ze staan bij de deur, voordat ze die opentrekt. Haar gemoed is bezwaard en haar hart voelt aan als een lege plek, bevangen door de kilte die jaloezie heet.